

Рецензия

от доц. д-р Райна Димитрова

относно дисертационен труд за присъждане на ОНС „Доктор“
по научната специалност Икономика и управление (индустрия), професионално
направление 3.7. Администрация и управление,
област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

тема на дисертационния труд:

„Възможности за подобряване на иновационната дейност на предприятията от индустриалния сектор“

разработен от докторант в редовна форма на обучение

Георги Кирилов Боянов

Рецензията е изготвена съгласно Заповед № 371 от 16.02.2024 г. на Ректора на
ЮЗУ „Неофит Рилски“

I. Общо представяне на докторанта

Георги Боянов придобива магистърска степен по Икономика със специалност Счетоводство и контрол през 2005 г. в ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград. Професионалната кариера на докторанта започва през 1997 г. и досега се развива в различни организации в сферата на бизнеса и държавната администрация. В рамките на този период Георги Боянов заема последователно позиции като: организатор и управител на фирма с основна дейност спедиция и транспорт; специалист в РЗИ, Благоевград; служител в Държавна агенция. От 23.02.2021 г. е редовен докторант в катедра „Мениджмънт и маркетинг“ на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

II. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд е в обем от 234 стандартни страници текст, в който са включени 27 таблици и 82 фигури.

Посочени са 157 информационни източника, от които 117 са на кирилица и 40 на латиница, вкл. 8 интернет източника. Те показват широк обхват на литературното проучване в предметната област на дисертацията. Литературните източници са използвани добросъвестно и коректно в процеса на дисертационното изследване.

Дисертацията е структурирана и балансирана правилно. Съдържанието е разпределено в увод (6 стр.), изложение в три глави (187 стр.), заключение (7 стр.),

списък на използваната литература (12 стр.). Към дисертационния труд има приложения в обем от 10 страници.

Езикът и стилът на текста са прецизни и са релевантни на изследваната проблематика. Дисертацията е много добре оформена и подредена, вкл. таблиците, фигурите и т. н.

Представената за рецензия докторска дисертация представлява задълбочено и комплексно научно изследване на възможностите за подобряване на иновационната дейност на предприятията от индустриалния сектор. Дисертационният труд е посветен на изследване на значимо обществено явление каквото е иновационната дейност на предприятията. В съдържателен план докторантът е извел структурирано конкретни доводи, обосноваващи актуалността и значимостта на темата на дисертацията. Би могло да се потърси едно допълване на тези доводи, което би направило тази обосновка още по-убедителна. Вземайки предвид огромната социално-икономическа важност на иновационната дейност на предприятията изобщо и в частност в индустрията (която сама по себе си е секторът с най-голям дял в структурата на БВП на България и с очаквано нарастващо значение за националната икономика), поставеният във фокуса на дисертацията проблем е много актуален и ще придобива все по-съществени измерения и в бъдеще.

Авторът и неговият научен ръководител заслужават адмирации за избора на темата, за детайлното изследване на въпросите, свързани с идентифицирането на проблемите и извеждането на възможностите за подобряване на иновационната дейност на предприятията от индустриалния сектор въз основа на адекватен количествен и качествен анализ. Тези въпроси представляват теоретичен и практически интерес, което определя дисертационния труд като актуален и значим, както от теоретична, така и от практико-приложна гледна точка.

Задължителните атрибути за дисертационно изследване – предмет и обект на изследването, основна научна теза, изследователска цел и задачи са открити, с което е очертана рамката на разработката. Тя се характеризира с издържана структура на отделните части на изложението и с ясна логическа обвързаност. Постройката е подчинена на целта и задачите на изследването.

Изследователската теза е определена правилно – тя гласи, че динамичните промени в средата, в която работят индустриалните предприятия налагат непрекъснато да се полагат усилия за постигане на пазарен успех и повишаване на

конкурентоспособността. Това може да се постигне чрез внедряване на иновации и подобряване на иновационната дейност на индустриалните предприятия.

Обектът и предметът на дисертационния труд са ясно и коректно дефинирани. Като обект на изследването се определя иновационната дейност на предприятията от индустриалния сектор в България. Неговият предмет са възможностите за подобряване на иновационната дейност на предприятията от индустриалния сектор в България.

Целта на изследването е да се оцени иновационната дейност на индустриалните предприятия в България и да се изведат възможности за нейното подобряване. Поставени са пет основни изследователски задачи, които са правилно определени, като тяхното решаване би позволило реализацията на поставената цел. Положително е, че те кореспондират със съдържанието на отделните параграфи на дисертацията.

Представен е обобщен преглед на теоретичните основи и на степента на разработеност в научната литература на проблемите, попадащи в обхвата на дисертационния труд.

Използваният методически инструментариум е адекватен на проблематиката, като включва: метод на сравнението; метод на анализ и синтез; метод на индукция и дедукция; метод на групировката; интуитивен и систематичен подход; контент анализ; табличен и графичен метод; методи за разкриване на структурата, динамиката и териториалното разположение на изследваните предприятия, анкетен метод. Използваните методи позволяват решаването на поставените изследователски задачи.

С оглед на поставените задачи на проучването са използвани подходящи и достатъчни по обем и обхват източници на проучването - статистически данни на Националния статистически институт (НСИ) и Евростат; Иновационна стратегия за интелигентна специализация 2021 – 2027 г.; Европейско иновационно табло (European Innovation Scoreboard) на ЕК; Глобален иновационен индекс (Global Innovation Index) на Световната организация за интелектуална собственост (WIPO); аналитични доклади на МФ; аналитични материали на МИР; изследвания и разработки на научни институции; научни трудове, книги и разработки на съвременни и класически автори; резултати от проведено от автора анкетно проучване.

Ясно и конкретно са посочени ограниченията по място, време, методология и обхват на изследването, както и затрудненията, пред които то е било изправено.

III. Оценка на съдържанието и основните резултати на дисертационния труд

В представения за рецензиране дисертационен труд са спазени основните изисквания към научно-приложните изследвания, вследствие на което са постигнати конкретни резултати. Като цяло дисертационният труд се отличава с прецизност, логическа последователност, задълбоченост на изследването и стремеж да се разглеждат проблемите в комплекс, в тяхната взаимна връзка и зависимост.

Като съдържание и основни елементи уводът обхваща необходимото за тази част на дисертационен труд. Отделните елементи на увода са добре представени в съответствие с изискваното и очакваното от него.

Първа глава на дисертацията поставя на разглеждане теоретико-методологическите основи на иновациите и иновационната дейност в индустриалния сектор. Правилно е започнато с обща характеристика на иновациите и иновационната дейност в индустриалния сектор. Обхванати са очакваните в този контекст основни въпроси, свързани с развитието на теоретичните подходи за изследване на иновациите и на иновационната дейност, класификациите на иновациите в теоретичните концепции. Изложението е задълбочено, използвани са подходящи литературни източници, разгледани са в пълнота важните концепции, подходи, становища и т. н. в тази предметна област. Оценявам положително съдържанието на Таблица 1 (стр. 17), в която е направена авторова систематизация на иновациите като продукт, процес, резултат или промяна. Във втори параграф на първа глава са поставени на разглеждане въпросите, свързани с етапите на иновационния процес и подходите при реализирането му в индустриалния сектор. Отделено е необходимото внимание на теориите за еволюционните модели на иновационния процес, на етапите на иновационния процес на подходите при реализация на иновационния процес в индустриалното предприятие. Трети параграф на тази глава е посветен на иновациите в предприятията от индустриалния сектор в България в контекста на европейската иновационна политика. Правилно е поставен акцент върху изясняването на концепцията за иновационна политика. Давам висока оценка на факта, че докторантът е извел свое становище относно характеристиките на иновационната политика на предприятието и дефиниция за иновационна политика на предприятието. С пълно основание е обърнато специално внимание на прилагането на европейската иновационна политика в предприятията от индустриалния сектор в България. Важно значение има направената систематизация на инструментите за иновационна политика. Положително е, че тази, както и следващите глави, завършват с обобщени изводи, произтичащи от съдържанието на изложението в тях.

Втора глава е посветена на иновационното развитие на индустриалния сектор в България. Правилно е започнато с параграф, посветен на състоянието и развитието на индустриалния сектор в България. В съдържателен и структурен аспект текстът е добре разработен. От изложението се вижда, че докторантът познава задълбочено въпросите, попадащи в предметното поле на тази част. Оценявам високо съдържанието на втори параграф на втора глава и в частност направеният сравнителен анализ на иновационното развитие на индустриалния сектор в България и в ЕС като цяло, както и с някои отделни страни-членки. Този анализ има приносно значение и повишава допълнително качеството на разработката. Тенденциите в иновационното развитие на индустриалното предприятие са разгледани в трети параграф, като се констатира логическа последователност с изложението предходните параграфи. В четвъртия параграф на втора глава докторантът предлага подходящ алгоритъм за оценка на състоянието на иновационното развитие на предприятията в индустриалния сектор, който е намерил и своето графично представяне на Фиг. 5 (стр.106).

Трета глава е фокусирана върху емпиричното изследване на иновационната дейност на предприятията от индустриалния сектор в България. Правилно е започнато с представяне на методическата рамка на емпиричното проучване, която е разработена обстойно, прецизно и в съдържателен план обхваща очакваното и изискуемото от подобна част. Методологията на изследването е разработена така, че да обвърже комплексните и многоаспектни характеристики на иновационната дейност на предприятията, като съдържа в себе си адекватни измерителни и оценъчни процедури. Избраният подход може да бъде определен като широкоспектърен и комплексен. Чрез анкетното проучване се постига получаване на качествена оценка относно мнението на предприятията и техните нагласи. За целите на изследването е разработена авторска анкетна карта. Анкетното проучване е извършено в периода октомври – декември 2022 г. сред 250 респондента от градове в пет области на България – София, Кюстендил, Благоевград, Велико Търново, Пловдив. Чрез прилагане на статистическите методи на сравнение, анализ и синтез са обработени резултатите от научното изследване и е достигнато до съответните изводи и заключения. В следващите параграфи на тази глава са представени резултатите от направеното емпирично изследване в две основни направления, всяко от които има своето важно значение и допринася за реализиране на целта и задачите на дисертацията, а именно: анализ на състоянието на иновациите и научноизследователската дейност на индустриалните предприятия в България, основано на статистически данни; характеристика на изследваните предприятия и тяхната

научноизследователска и развойна дейност, основана на набраната в хода на анкетното проучване емпирична информация. Като особено ценни резултати, имащи приносно значение може да се определят проучените нагласи на включените в проучването собственици и мениджъри на промишлените предприятия; изведените, на база на резултатите от анализа, проблеми и възможности за подобряване на иновационната дейност на индустриалните предприятия в България. Особено голяма тежест по отношение на научните и научно-приложните приноси на дисертацията има именно последният параграф на трета глава, в който са идентифицирани ясно и конкретно ключовите проблеми пред осъществяването на иновационната дейност от индустриалните предприятия в България и въз основа на това са отправени адекватни препоръки и са изведени реални възможности за развитие и подобряване на иновационната дейност на индустриалните предприятия в България. Считаю, че набраната в хода на анкетното проучване информация позволява, чрез прилагане на статистическите методи за изследване на зависимости, да се извлекат още много и различни ценни аналитични резултати, които биха довели до допълнително съществено повишаване на качеството на разработката в тази глава, а и до извеждане на още ценни новости и приноси.

В заключението са представени структурирано обобщените резултати от направеното в дисертационния труд научно изследване, формулирани са основните изводи, определени са възможните насоки за допълнителни и бъдещи изследвания на докторанта в разглежданата предметна област.

Съдържанието на дисертацията е конкретно фокусирано, без излишни отклонения и описания. Авторът анализира и извежда характеристики и особености, взаимовръзки и зависимости и изказва виждания и позиции по проблема.

IV. Оценка на научните и практическите резултати и приноси

Може да се твърди, че дисертантът е осъществил собствено научно изследване и е получил оригинални научни резултати, на основата на които е направил свои анализи и обобщения. Представените резултати от научното изследване позволяват да се твърди, че те са авторски и като първи в тази област могат да се смятат за значими, независимо от възможността да се оспорва общата представителност на изследваната извадка. Дисертационният труд притежава безспорни научни достойнства.

Докторантът е формулирал 5 приноса с теоретико-методологичен и научно-приложен характер. Приносите се съдържат в дисертационния труд и съответстват на изказаните положителни оценки в рецензията. Приемам ги изцяло. Основните приноси точно разкриват постигнатите научни и приложни резултати. Те са дело на самостоятелни и целенасочени научни търсения и доразвиват в теоретичен и практически аспект съществуващото научно познание в предметната област на заетостта в промишлеността. Може с увереност да се каже, че посочените приноси имат характер на новости и са лично дело на докторанта.

Считам, че като важен теоретичен принос следва да се отбележи критичното изследване, систематизирането и обобщаването на теоретичните възгледи по отношение на иновациите, иновационната дейност, иновационния процес, и прилагането на Европейската иновационна политика в предприятията от индустриалния сектор в България.

Съществено значение както от теоретична, така и от приложна гледна точка има допълването на научното познание относно състоянието и развитието на индустриалния сектор в България.

Като значим принос може да се разглежда направената оценка на иновационната дейност на индустриалните предприятия в България.

Съществено научно-приложно значение с приносен характер имат идентифицираните проблеми и предложените възможности за подобряване на иновационната дейност на индустриалните предприятия в България.

Резултатите от изследванията са представени в 4 публикации, публикувани в периода 2022-2023 г., които представят съществени резултати от дисертационния труд. Три от публикациите са самостоятелни, а една е в съавторство с научния ръководител. Резултатите са публикувани в специализирани научни издания – списания и сборници с доклади от научни конференции.

Авторефератът е съставен въз основа на изложението на дисертационния труд и отразява замисъла и структурата на изследването и получените резултати. Той отговаря на приетите стандарти за съставяне на автореферат на дисертационен труд.

V. Въпроси, критични бележки и препоръки

Рецензията е един сериозен опит за задълбочено изследване на проблемите, свързани с възможностите за подобряване на иновационната дейност на предприятията от индустриалния сектор. Освен отправените в коментарите към

отделните части на дисертационния труд бележки и препоръки, могат да бъдат отправени и някои общи такива, които не омаловажават достойнствата на изследването, а имат за цел допълнително повишаване на неговото качество:

1. Разработката само би спечелила, ако бъдат проучени по-голям брой специализирани литературни източници на латиница по основните теоретични въпроси.
2. Би могло да се направи по-ясно и категорично подчертаване на собственото мнение по разглежданите теоретични проблеми.

Бих желала да поставя следните уточняващи въпроси:

1. Как може да се коментира представителността на извадката при анкетното проучване?
2. Какви изводи могат да се направят при сравняване на резултатите от анализа, направен в т. 2, т. 3 и т. 4 на трета глава на дисертацията?

Поставените въпроси не намаляват качествата на дисертационната работа, а биха предоставили възможност на дисертанта да защити още по-убедително своите резултати, както и да му послужат като препоръки в бъдещата му работа. Позволявам си да препоръчам настоящият труд да се оформи като монография и да бъде публикуван поради своята актуалност и важни емпирични резултати.

VI. Заключение

Представеният за рецензиране дисертационен труд на тема: „Възможности за подобряване на иновационната дейност на предприятията от индустриалния сектор“ е в съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане. Докторантът покрива поставените минимални национални изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Убедено считам, че темата на дисертационния труд е актуална, а съдържанието на разработката е оригинално от научна гледна точка. Налице е ясно формулиран проблем, разработен е научно-методичен апарат за решаване на този проблем, проведено е експериментално изследване, по резултатите от което са направени изводи, препоръки и насоки за бъдещи проучвания, които представляват безспорни научни и научно-приложни приноси. Оценявам добрата подготвеност и осведоменост на докторанта в предметната област на дисертацията. Изложените научни и приложни резултати, съдържащи се в дисертацията, представят докторанта като научен работник, който притежава знания и умения за самостоятелна научноизследователска дейност в областта

на икономиката и управлението. По тези причини оценявам положително дисертационното изследване и призовавам членовете на научното жури да гласуват за присъждане на Георги Кирилов Боянов на образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност Икономика и управление (индустрия), професионално направление 3.7. Администрация и управление.

12.03.2024 г.
Благоевград

Рецензент:
/доц. д-р Р. Димитрова/

Review

by Assoc.Prof.Rayna Dimitrova, PhD

on dissertation work for the award the educational-scientific degree "Doctor"
in the scientific specialty Economics and Management (industry), professional direction 3.7.
Administration and Management ,
field of higher education 3. Social, economic and legal sciences

thesis topic:

" Opportunities for improvement on innovation activity on the enterprises from industrial sector "

developed by a full-time doctoral student

Georgi Kirilov Boyanov

The review was prepared according to Order No. 371 of 16.02.2024 of the Rector of the South-West University "Neofit Rilski"

II. General presentation of the PhD student

Georgi Boyanov obtained a master's degree in Economics with a specialization in Accounting and Control in 2005 South-West University "Neofit Rilski", Blagoevgrad. The professional career of the doctoral student began in 1997 and has been developing so far in various organizations in the field of business and state administration. Within this period, Georgi Boyanov successively held positions such as: organizer and manager of a company whose main activity is forwarding and transport; specialist at RZI, Blagoevgrad; employee at the State Agency. From the 23rd.02.2021, he is a full-time doctoral student in the "Management and Marketing" department of the South-West University "Neofit Rilski".

II. General characteristics of the dissertation work

The dissertation is in a volume of 234 standard pages of text, which includes 27 tables and 82 figures.

157 information sources are listed , of which 117 are in Cyrillic and 40 in Latin, incl. 8 internet sources. They show a wide range of literature research in the subject area of the dissertation. Literary sources have been used in good faith and correctly in the process of the dissertation research.

The thesis is structured and balanced properly. The content is divided into an introduction (6 pages), an exposition in three chapters (187 pages), a conclusion (7 pages), a list of the literature used (12 pages). There are 10 pages of appendices to the dissertation work.

The language and style of the text are precise and relevant to the issues under study. The dissertation is very well formed and arranged, incl. the tables, figures, etc.

The doctoral dissertation submitted for review is a thorough and complex scientific study of the possibilities for improving the innovation activity of enterprises from the industrial sector. The dissertation work is dedicated to the study of a significant social phenomenon such as the innovative activity of enterprises. In terms of content, the doctoral student has structured concrete arguments justifying the relevance and significance of the topic of the dissertation. One could look for a supplement to these arguments, which would make this justification even more convincing. Taking into account the enormous socio-economic importance of the innovative activity of enterprises in general and in industry in particular (which in itself is the sector with the largest share in the structure of the GDP of Bulgaria and with an expected growing importance for the national economy), the focus of the dissertation, the problem is very current and will acquire more and more significant dimensions in the future.

The author and his scientific supervisor deserve admiration for the choice of the topic, for the detailed study of the issues related to the identification of problems and the identification of opportunities for improving the innovation activity of enterprises from the industrial sector based on adequate quantitative and qualitative analysis. These questions are of theoretical and practical interest, which defines the dissertation work as relevant and significant, both from a theoretical and a practical-applied point of view.

The mandatory attributes for dissertation research - subject and object of the research, main scientific thesis, research goal and tasks are highlighted, which outlines the framework of the development. It is characterized by a sustained structure of the individual parts of the exhibition and a clear logical connection. The building is subordinated to the purpose and tasks of the study.

The research thesis is correctly defined - it states that dynamic changes in the environment in which industrial enterprises operate require continuous efforts to achieve market success and increase competitiveness. This can be achieved by implementing innovations and improving the innovation activity of industrial enterprises.

The object and subject of the dissertation work are clearly and correctly defined. The object of the research is the innovation activity of the enterprises from the industrial sector in

Bulgaria. Its subject is the possibilities for improving the innovative activity of enterprises from the industrial sector in Bulgaria.

The purpose of the study is to evaluate the innovation activity of industrial enterprises in Bulgaria and to identify opportunities for its improvement. Five main research tasks are set, which are correctly defined, and their solution would allow the realization of the set goal. It is positive that they correspond with the content of the individual paragraphs of the dissertation.

A general overview of the theoretical foundations and the degree of elaboration in the scientific literature of the problems falling within the scope of the dissertation is presented.

The methodological toolkit used is adequate to the problem, including: comparison method; method of analysis and synthesis; method of induction and deduction; clustering method; intuitive and systematic approach; content analysis; tabular and graphical method; methods for revealing the structure, dynamics and territorial location of the investigated enterprises, survey method. The methods used allow solving the set research tasks.

In view of the set tasks of the study, appropriate and sufficient in terms of volume and scope sources of the study were used - statistical data of the National Statistical Institute (NSI) and Eurostat; Innovation Strategy for Smart Specialization 2021 – 2027; European Innovation Board (European Innovation Scoreboard) of the EC; Global Innovation Index (Global Innovation Index) of the World Intellectual Property Organization (WIPO); analytical reports of the MoF; MIR analytical materials; research and development of scientific institutions; scientific works, books and developments of modern and classical authors; results of a survey conducted by the author.

The limitations in terms of place, time, methodology and scope of the study, as well as the difficulties it faced, are clearly and specifically stated.

III. Evaluation of the content and main results of the dissertation work

In the dissertation presented for review, the main requirements for scientific and applied research were met, as a result of which specific results were achieved. In general, the dissertation work is distinguished by precision, logical consistency, thoroughness of the research and an effort to consider the problems in a complex, in their mutual connection and dependence.

As content and main elements, the introduction covers what is needed for this part of the dissertation. The individual elements of the introduction are well presented in accordance with what is required and expected of him.

The first chapter of the dissertation examines the theoretical-methodological foundations of innovation and innovation activity in the industrial sector. It is right to start with a general description of innovation and innovation activity in the industrial sector. The main questions expected in this context are covered, related to the development of theoretical approaches to the study of innovation and innovation activity, classifications of innovation in theoretical concepts. The presentation is thorough, appropriate literature sources are used, and the important concepts, approaches, opinions, etc. in this subject area are fully discussed. I positively evaluate the content of Table 1 (p. 17), in which the author's systematization of innovation as a product, process, result or change is made. In the second paragraph of the first chapter, the issues related to the stages of the innovation process and the approaches to its implementation in the industrial sector are considered. The necessary attention is paid to the theories of the evolutionary models of the innovation process, the stages of the innovation process, the approaches to the implementation of the innovation process in the industrial enterprise. The third paragraph of this chapter is dedicated to innovations in the enterprises of the industrial sector in Bulgaria in the context of the European innovation policy. Emphasis is rightly placed on clarifying the concept of innovation policy. I highly appreciate the fact that the doctoral student has drawn his opinion on the characteristics of the innovation policy of the enterprise and a definition of the innovation policy of the enterprise. With full reason, special attention has been paid to the implementation of the European innovation policy in the enterprises of the industrial sector in Bulgaria. The systematization of innovation policy instruments is important. It is positive that this, as well as the following chapters, end with general conclusions arising from the content of the exposition in them.

The second chapter is dedicated to the innovative development of the industrial sector in Bulgaria. It is rightly started with a paragraph dedicated to the state and development of the industrial sector in Bulgaria. In terms of content and structure, the text is well developed. It can be seen from the presentation that the doctoral student has a thorough knowledge of the issues falling within the subject area of this part. I highly appreciate the content of the second paragraph of the second chapter and, in particular, the comparative analysis of the innovative development of the industrial sector in Bulgaria and in the EU as a whole, as well as with some individual member states. This analysis has a contributing value and further increases the quality of the development. The trends in the innovative development of the industrial enterprise are discussed in the third paragraph, establishing a logical consistency with the exposition of the previous paragraphs. In the fourth paragraph of the second chapter, the doctoral student proposes a suitable algorithm for assessing the state of innovative development

of enterprises in the industrial sector, which has also found its graphical representation in Fig. 5 (p. 106).

The third chapter is focused on the empirical study of the innovation activity of enterprises from the industrial sector in Bulgaria. It is rightly started by presenting the methodological framework of the empirical study, which has been developed thoroughly, precisely and in terms of content covers what is expected and required from such a part. The research methodology was developed in such a way as to link the complex and multifaceted characteristics of the innovation activity of the enterprises, containing adequate measurement and evaluation procedures. The chosen approach can be defined as wide-ranging and complex. Through the survey, a qualitative assessment is achieved regarding the opinion of the enterprises and their attitudes. For the purposes of the research, an author's questionnaire was developed. The survey was conducted in the period October - December 2022 among 250 respondents from cities in five regions of Bulgaria - Sofia, Kyustendil, Blagoevgrad, Veliko Tarnovo, Plovdiv. By applying the statistical methods of comparison, analysis and synthesis, the results of the scientific research were processed and the relevant conclusions and conclusions were reached. In the following paragraphs of this chapter, the results of the conducted empirical research are presented in two main directions, each of which has its own importance and contributes to the realization of the aim and tasks of the dissertation, namely: analysis of the state of innovation and research activity of industrial enterprises in Bulgaria, based on statistical data; characteristic of the investigated enterprises and their research and development activities, based on the empirical information gathered during the survey. The studied attitudes of the owners and managers of the industrial enterprises included in the study can be defined as particularly valuable results having a contributing value; based on the results of the analysis, identified problems and opportunities for improving the innovation activity of industrial enterprises in Bulgaria. The last paragraph of the third chapter is especially important in terms of the scientific and scientific-applied contributions of the dissertation, in which the key problems facing the implementation of innovation activities by industrial enterprises in Bulgaria are identified clearly and concretely, and adequate recommendations are made based on this and real possibilities for the development and improvement of the innovation activity of the industrial enterprises in Bulgaria have been identified. I believe that the information collected in the course of the survey allows, by applying the statistical methods for the study of dependencies, to extract many more and various valuable analytical results, which would lead to an additional significant increase in the quality of the development in this chapter, and until bringing out more valuable innovations and contributions.

In the conclusion, the summarized results of the scientific research carried out in the dissertation work are presented in a structured manner, the main conclusions are formulated, and the possible directions for additional and future research of the doctoral student in the considered subject area are determined.

The content of the dissertation is specifically focused, without unnecessary digressions and descriptions. The author analyzes and brings out characteristics and features, interrelationships and dependencies and expresses views and positions on the problem.

IV . Evaluation of scientific and practical results and contributions

It can be argued that the dissertation student has carried out his own scientific research and obtained original scientific results, on the basis of which he made his own analyzes and generalizations. The presented results of the scientific research make it possible to claim that they are author's and as the first in this field they can be considered significant, regardless of the possibility of disputing the general representativeness of the studied sample. The dissertation has indisputable scientific merits.

The doctoral student formulated 5 contributions of a theoretical-methodological and scientific-applied nature. The contributions are contained in the dissertation and correspond to the positive evaluations expressed in the review. I fully accept them. The main contributions accurately reveal the achieved scientific and applied results. They are the work of independent and purposeful scientific research and further develop in a theoretical and practical aspect the existing scientific knowledge in the subject area of employment in industry. It can be said with conviction that the mentioned contributions have the character of novelties and are the personal work of the doctoral student.

I believe that as an important theoretical contribution, the critical research, systematization and generalization of theoretical views regarding innovation, innovation activity, the innovation process, and the application of the European innovation policy in the enterprises of the industrial sector in Bulgaria should be noted.

The addition of scientific knowledge regarding the state and development of the industrial sector in Bulgaria is essential both from a theoretical and an applied point of view.

The evaluation of the innovation activity of the industrial enterprises in Bulgaria can be considered as a significant contribution.

The identified problems and the proposed opportunities for improving the innovation activity of the industrial enterprises in Bulgaria have significant scientific and applied importance with a contributing character.

The results of the research are presented in 4 publications published in the period 2022-2023, which present essential results of the dissertation work. Three of the publications are independent, and one is co-authored with the supervisor. The results have been published in specialized scientific publications - magazines and collections of reports from scientific conferences.

The abstract is composed on the basis of the presentation of the dissertation work and reflects the design and structure of the research and the results obtained. It meets the accepted standards for composing a dissertation abstract.

V. Questions, criticisms and recommendations

The peer-reviewed work is a serious attempt at an in-depth study of the problems related to the possibilities for improving the innovation activity of the enterprises from the industrial sector. In addition to the comments and recommendations made in the comments to the individual parts of the dissertation, some general ones can be made that do not detract from the merits of the research, but aim to further increase its quality:

3. The development would only benefit if a larger number of specialized literary sources in Latin were studied on the main theoretical issues.
4. It could be done more clearly and categorically emphasizing one's own opinion on the considered theoretical problems.

I would like to ask the following clarifying questions:

3. How can one comment on the representativeness of the survey sample?
4. What conclusions can be drawn when comparing the results of the analysis made in item 2, item 3 and item 4 of the third chapter of the dissertation?

The questions asked do not reduce the qualities of the dissertation work, but would provide the opportunity for the dissertation student to defend his results even more convincingly, as well as serve as recommendations in his future work. I take the liberty of recommending that the present work be formed as a monograph and published because of its relevance and important empirical results.

VI. Conclusion

The dissertation submitted for review on the topic: "Opportunities to improve the innovation activity of enterprises from the industrial sector" is in accordance with the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its implementation. The doctoral student meets the set minimum national requirements for obtaining the educational and scientific degree "doctor". I firmly believe that the topic of the dissertation work is relevant, and the content of the work is original from a scientific point of view. There is a clearly formulated problem, a scientific-methodological apparatus has been developed to solve this problem, an experimental study has been conducted, based on the results of which conclusions, recommendations and guidelines for future studies have been made, which represent indisputable scientific and scientific-applied contributions. I appreciate the good preparation and awareness of the doctoral student in the subject area of the dissertation. The presented scientific and applied results contained in the dissertation present the doctoral candidate as a researcher who possesses knowledge and skills for independent research activity in the field of economics and management. For these reasons, I positively evaluate the dissertation research and call on the members of the scientific jury to vote for awarding George Kirilov Boyanov the educational and scientific degree "Doctor" in the scientific specialty Economics and Management (Industry), professional direction 3.7. Administration and Management.

12.03.2024 years
Blagoevgrad

Reviewer:
/Assoc.Prof.Rayna Dimitrova, PhD/